

Poezii: Moartea de Adda Marcu

O poetică a singurătății

Constantin Miu

✪ pagina autorului

Publicat Duminică, 9 August 2009, ora 09:50

Noua carte (a noua în ordinea aparițiilor) semnată de Ionuț Caragea – Absența a ceea ce suntem (Editura Fides, Iași, 2009) – se deschide cu eseuul Gardian al spiralei din capcana viselor sau Ordinea firească a suferinței?, semnat de Marius Chelaru, în care acesta încearcă să familiarizeze cititorii cu tematica poeziilor autorului, din volumele apărute anterior – mai cu seamă, primele patru: „...cele trei volume apărute până atunci nu difereau substanțial din punct de vedere tematic/stilistic, excepția fiind, oarecum, cuvântul înainte al autorului din Donator universal, în notă confesiv/ explicativ/ sentențioasă (...) Subliniam, când scriam despre al patrulea volum al său, Omul din cutia neagră, că a-l cataloga/ analiza pe autor în funcție de faptul că trăiește în Canada (...) ar fi dificil (...) chiar dacă, de pildă, singurătatea este o temă des <> în poezia lui Ionuț Caragea (...) nu putem vorbi, reluăm, de alienare, de înstrăinare...” Referindu-se la noul volum de versuri, prefațatorul găsește, mai întâi, puncte comune cu scrierile anterioare, ca apoi să puncteze elementele de noutate: „Acum (la al nouălea volum de versuri) a păstrat în multe privințe coloratura din primele trei volume, dar tonalitățile, modul în care construiește versul mi se par a fi mai limpezi (...) constatăm că tematicile au rămas aceleași, cu nuanțele de rigoare (de pildă în acest volum iubirea este, totuși, mai puțin apăsător căutată (...)) și volumul Absența a ceea ce suntem este, ca toate celelalte, un expozeu (...) despre/ prin experiența sa de viață, un excurs pe drumul sinelui dinspre întrebare spre adevăr.”

În schimb, cea care semnează așa-zisa postfață – Valeria Manta Tăicuțu –, pe lângă faptul că folosește unele cuvinte care, în contextul respectiv distorsionează mesajul și, prin urmare, ideatica versurilor citate, se căznește cu grație să dea o interpretare personală unor versuri, fără a le înțelege mesajul. Bunăoară, opinând că în noul volum primează ideatica, V. M. Tăicuțu notează: „Lectura poemelor (oare chiar o fi și făcut-o? – n. n.) arată limpede că Ionuț Caragea este mai preocupat de stratul ideatic/ de conținut și de încărcătura emoțională a acestuia și mai puțin de forma sensibilă, de imaginile artistice și de figurile de stil care, indiferent de profunzime ori acuratețea lor, ar da o notă de artificialitate textelor.” Măi să fie! Mai întâi, să observăm o construcție defectuoasă (subliniată de noi), autoarea postfeței ori nu știe că preocupat nu are grad de comparație, ori a omis, fără să aibă habar, adverbul mult – corect, ar fi trebuit: „este mai mult preocupat de stratul ideatic (...) și mai puțin de forma sensibilă...” (construcția „mai mult” cerând corelativul „mai puțin”). Apoi, așa cum se exprimă pretins exegeta, n-am mai avea de-a face cu poezie în noul volum semnat de Ionuț Caragea. Dar nu-și dă seama că se contradice: forma emoțională a poeziei nu e dată oare de imaginile artistice? Sau nu știe că emoția estetică înseamnă sensibilitate artistică?

Puțin mai încolo, V. M. Tăicuțu folosește nonsensul cu dezinvoltură: „...omul banal/ locuit de moarte și urmărit de nenoroc își exercită capacitățile cognitive în gol, în operații de inventariere, în schematicism și redundanță...” (s. n.) dacă „omul banal” este „locuit de moarte”, cum poate să-și mai exercite capacitățile cognitive? Sau numai omul banal deși este „locuit de moarte” (de ce nu și închiriat sau vizitat ?!) are asemenea capacități supraomenești?! Iar folosirea cuvântului redundanță aruncă în derizoriu atât propria exprimare, cât și versurile citate din poezia Inventarul sentimentelor. Pentru știința „exegetei”, redundanță înseamnă „defect stilistic constând în abundența inutilă de cuvinte și expresii la redarea unei idei.” (DEX).

Superficialitatea revoltătoare a acestei „senior editor” de la revista Oglinda literară (din Focșani) reiese din așa-zisele ei considerații critice, departe de textul poetic, în fond, niște ineptii: „În inventarul de absențe pe care-l întocmește Ionuț Caragea în volum, se cuvine trecută, poate chiar pe primul loc, golirea de conținut a cuvintelor; ele nu mai semnifică nimic, pentru că între semnificat/ semnificanț legătura este pe cale să se rupă definitiv: <>.” Dacă ar fi vidate de conținut, așa cum pretinde V. M. Tăicuțu că ar fi cuvintele (în versurile citate), ce rost mai are prezența afectului? Un cuvânt „golit de conținut” este unul mort, nu mai trezește sensibilitate! Nu așa ceva a intenționat să transmită poetul!

Dintre temele abordate cu mijloacele poeticului de către Ionuț Caragea în noul său volum, ne-am oprit la cea a singurătății, profundă în semnificații.

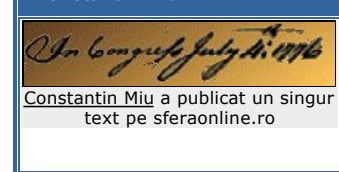
Dacă avem în vedere considerațiile autorului expuse în Marea singurătate a zborului, acestea având iz de maxime, putem spune că prin noua sa carte, autorul propune cititorilor o poetică a singurătății: „adevărata lume este a celor singuri/ (...) poate că lumea este toată a ta/ a celui rățâcit printre oameni/ și cine știe să zboare/ și cine știe calea/ spre marea singurătate a zborului” (p. 20). Nu știm dacă poetul are cunoștință de filosofia existențialistă a lui J. P. Sartre, însă retorica acestui poem, ca de altfel a întregului volum (aici ne referim la creațiile ce stau sub zodia singurătății) amintește de vorbele scriitorului francez. „Nu suntem singuri când suntem singuri, ci suntem singuri când suntem printre oameni.” De altfel, paradoxul care este detectabil din vorbele lui Sartre, ca modalitate de zicere, este prezent și la Ionuț Caragea.

Poemul care dă titlul cărții, pe care o discutăm acum, poate fi socotit o altă fațetă sub care se înfățișează singurătatea, aici pluralul colectivității vizând, în fond, singurătatea ființei umane. „suntem ceea ce suntem și totuși căutăm un răspuns/ (...) tot ce atingem pare străin/ firească atingerea străin sentimentul/ nu credem că este ceva mai străin decât noi/ nu credem în fapte și totuși nimic/ din gânduri nimenicul/ nu credem în alți dumnezei în alți dumnezei nu credem/ ne doare absența a ceea ce suntem” (p. 39). De observat că ideatica acestei creații stă sub semnul lui NU – modalitate de ilustrare a înstrăinării de sine, iar afirmația din versul final este o negație întoarsă (în stil sorescian), în sensul că absența/ vidul este tot o formă de negație. Ideea aceasta o regăsim și în alte poeme: „și inima ta va rămâne/ doar un cuib părăsit” (Omul păianjen, p. 14); „să simți cuvintele toate cuvintele/ rămase pe drumuri” (Magia cuvintelor cu

O poetică a singurătății

Constantin Miu

varianta print

dinți ascuțiți, p. 22); „cântecul inimii mele/ este cântecul păsării moarte” (Cântecul păsării moarte, p. 24); „ce doare mai tare ca lipsa durerii/ doi ochi se bat pe o lacrimă/ rămasă neplânsă” (Lacrima morții, p. 27).

O altă formă a singurătății care apare în actul creației, sub aspectul înstrăinării de propria creație, acest act stând și el sub semnul lui NU, transpare din poezia Poemul care se scrie singur: „să stai în fața paginii albe/ și să nu știi/ cu ce cuvânt să începi/ să aștepti/ la fel cum piatra așteaptă/ trecerea râului/ la fel cum aerul așteaptă aripa/ la fel cum lumina așteaptă ochii/ să o poarte prin lume/ la fel cum respirația așteaptă sufletul/ la fel cum lacrima așteaptă/ durerea/ la fel cum strigătul așteaptă ecoul/ să spargă pereții inimii/ să aștepti cortegiul funerar al cuvintelor/ să treacă și-n urmă s- apară/ poemul care se scrie singur/ poemul care te vindecă de moarte” (p. 56). Să distingem că aici poetul recurge la o cascadă de comparații (că tot zicea V. M. Tăicuțu că poetul nu e interesat de figurile de stil!), pe care le-ar dori certitudini la incertitudinea exprimată de registrul verbal – conjunctivul incertitudinii. Acest timp verbal apare și în alte creații, ca de pildă în Omul păianjen, unde i se conferă valoare imperativă de adjuvant, întru salvarea de singurătate: „să te agăți de un gând ca de un colac de salvare/ atunci când toate apele cresc și cerul/ are culoarea înecului/ să te agăți de proiecția eului/ ce-ți întinde o mână/ din dimensiunea iluziei veșnice/ și să nu știi cine pe cine salvează/ (...) să fii un gardian al spiralei/ din capcana viselor” (p. 14). Neputința salvării și imaginea prizonierului propriilor vise sunt ilustrate simbolic de spirală ca cerc deformat ce lasă iluzia parcurgerii unor trepte/ bucle, dar care e de fapt un labirint. Iată drama eului condamnat la singurătate! Ideea aceasta o regăsim și în Cer fără scări, unde sentimentul damnatului ce nu poate accede nici măcar cu gândul spre Cer este ilustrat ca o negație, printr-un paradox – în fond o imagine absurdă: „poți să privești așa la Cer/ ca înecatul la suprafața apei/ nimeni, dar nimeni nu-ți întinde o mână/ poți să privești așa la Cer/ ca la o țesătură fină de stele/ cu care moartea-ți acoperă ochii/ nimeni, dar nimeni nu-ți întinde o mână” (p. 45).

© Copyright Constantin Miu

Nu există nici un comentariu

Comentează articolul

Spune-ți părerea

Toate câmpurile sunt obligatorii.

Comentariul nu poate include link-uri.

Dacă sunteți logat, numele și emailul se autocompletează.

Comentariile sunt moderate și vor apărea pe site numai după aprobare.

Nume :

Email (nu va fi afișat) :

Comentariu :

[adaugă comentariul](#)

RSS